

РАСТАДИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2026 азы 26 февраль – æртхыраены мæйы 26 бон, цыппæрæм

Аргъ 10 сомы

2 НЕ 'МДУГОНТÆ
Удæлдай фæллой

3 ИСТОРИЙЫ СЫФТÆ
Рагон къамтæ дзурынц

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Уæззау ателиткæ

www.rastdznad.ru
vk.com/club217633221
t.me/gazetarastdznad1923

Фембæлд

Ныхас культурæйы фарстатыл

Æрæджы Уæрæсейы Президент Владимир ПУТИНÆн Кремлы уыд хуыддаджы фембæлд Мæскуыйы Стыр æмæ Бетъырбухы Мариинга театры инадон разамонæг ГЕРГИТЫ Валеримæ.

Фембæлды рæстæг ныхас цы хуыддагтыл цыд, уыдонæй иу уыд культурæйы кусæндæтты райрæзты фарста. Президенты ныхасмæ гæсгæ, Стыр æмæ Мариинга театры æмгуыстад культурæйы райрæзтæн ахъаз кæны.

Ныхас цыд оперæ «Турандот»-ы премьерæйыл дæр. «Дзыллон хабар-

хæссæг фæрæзты фæрцы ацы оперæ федтон, артисты интервьюмæ дæр бакастæн», – загъта Владимир Путин.

Гергийы-фырты ныхасмæ гæсгæ, хæстæгдæр дыууæ азы дæргыты спектакль нырæй арæхдæр æвдисыны фадат цæмæй уа, уый тыххæй Турандоты парти æххæст кæндзысты

æхсæз адæймаджы. Фæсивæдмæ стыр æргом кæй здахынц, Валери уый нымайы иттæг ахсджиаг хуыддагыл.

Паддзахады разамонæг Гергийы-фыртæн бафæдзæхста дирижер Юрий Темыркановы ном сæнуон кæныны хуыддагыл ахуыды кæнын, йе сфæлдыстадон бынтæ рохуаты куыд нæ баззайой, афтæ. Гергиты Валери зæрдæ бавæрдта Президенты курдиат æнæмæнг баххæст кæнынæй.

Нæ уацхæссæг

Проект

Ахуырад райсдзысты

Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг Сергей Меньяло куыд фехъусын кодта, афтæмæй регионы Кадртæ цæттæгæнæн институты бындурыл сæрмагонд æфсæддон операцийы 25 архайæджы ахуыр кæнын райдыдтой программæ «Æфсæддон-патриотон хъомылад»-мæ гæсгæ.

Лæппутæн ахуырад райдайæны баххæст кæнынмæ æрбацыд сæрмагонд операцийы архайæг, æфсæддон-патриотон хъомылады центр «Вершина»-йы директор Иван Бондюков. Программæ æххæст кæнын хуыддагыл архайæдзæн Рухсады паддзахадон университет. Ахуырад райсыны фæстæ программæйы æппæт архайджытæ куыст райдайдысты нæ республикæйы ахуыргæнæндæтты.

Райдайæн проекты архайынц 10 скола æмæ 15 астæуккаг профессионал ахуыргæнæндон. Программæйы архайджытæ разамынд дæтдысты патриотон клубтæн, араздысты алыхуызон дзыллон мадзæлттæ, стæй цæст дардысты Хæстон намысы музейтæм.

– Ног ахуыры азы райдайæнæй

фæстæмæ программæ къæпхæнгай фæуæрæх кæндзыстæм. Ацы æвæдждауы проектæн Уæрæсейы æмбал нæй. Проекты фæрцы, иуырдыгæй, сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджытæн куыст дæттæм, æххуыс сын кæнæм, иннæрдыгæй та,

патриотизмы æнкъарæнтæ рæзгæ фæлтæрмæ цæмæй æвзæрæг, уымæн ахъаз кæнæм, – загъта республикæйы разамонæг.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг æмæ Хицауады пресс-службæ

Нымæцон технологитæ

Ирон портал

Къамы галиурдыгæй рахизырæдæм: ГОБОЗТЫ Богдан, ГÆЗЗАТЫ Батрадз æмæ Артур ГЕВОРГИЗОВ

Ирон æвзæг ахуыргæнæн портал nog.ironai.ru аразгæ ахуыргæнæн «Иронау.ru»-йы бындурыл. Йæ æддаг бакастыл бакуыста техникон дизайны кторд, йæ сæргы – ГÆЗЗАТЫ Батрадз, афтæмæй. Бахастой йæм ногдзындæгæ: интерактивон курсытæ, ирон литературæ æмæ бæрæггæнæн æрмæджытæ, стæй ирон æмæ дыгурон орфографийæн æххуысы спелчекер.

– Диссаджы æрмæджытæ уыд зæронд сайты, фæлæ йæ фæаивдæр кæнын хуыд. Йæ сарæзгæ, дæуæджы æвæдждауы æвæдждауы уыд стыр ахъаз фæуыд. Техникон æвæдждауы цæттæ сты, фæлæ, сæ фарсæмæ цас фылдæр æрбалæууа хъæппæрисджын адæймæгтæ, уыдас тагъдæр срагъдзæ уыдзæн хуыддаг.

– Бакуыстам билингвæтыл. Бирæ дзы ис ахæм æрмæджытæ, филологтæ, ирон æвæдждауы ахуыргæнæнджытæн сæ куысты стыр æххуыс чи сты. Цы сарæзтам, уый хицæн кæны хуыддæгдзындæдæй, æнцондæр кæны, чи сæ араздзæн, стæй дзы чи ахуыр кæндзæн, уыдонæй æмæ сæ сайты раварын. Иу та сæ кæндзæн мадæлон æвæдждауы ахуыр кæнын иумæйаг курс. Курсытæ саразын кæй бафæнда, уыдонæй курæг сты, цæ-

мæй сæ 'рбарвитой, кæнæ сæ 'рбахæссой сайты редакцимæ, æркъæсын фæстæ сæ рауаддзысты сайты. –Æвæдждауы рæзгæ уыд стыр ахъаз фæуыд.

– Бакыстæм дæр афтæ уа, нæй – уæд сæ сараз! – йæ ныхас дарддæр хæвцæ кæны Гæззайы-фырт. Ахсджиаг ма уый дæр у, æмæ сайты ирон чингуытæ дæр кæй ис. Царды æвæдждауы надæй сæ тираж чысыл вæййы, уый аххосæй, куы сæ æлхæнæй, уæд зынаргъ слæууынц, æмæ алкæй бон нæу сæ балхæнын. Сайты та лæвар сты, билингвæтæ дзы кæй ис, уый фадат дæтты чингуытæ иронау, дыгуронау æмæ уырыссагау кæсынæн.

– Курсытимæ дæр афтæ уа, нæй – уæд сæ сараз! – йæ ныхас дарддæр хæвцæ кæны Гæззайы-фырт. Ахсджиаг ма уый дæр у, æмæ сайты ирон чингуытæ дæр кæй ис. Царды æвæдждауы надæй сæ тираж чысыл вæййы, уый аххосæй, куы сæ æлхæнæй, уæд зынаргъ слæууынц, æмæ алкæй бон нæу сæ балхæнын. Сайты та лæвар сты, билингвæтæ дзы кæй ис, уый фадат дæтты чингуытæ иронау, дыгуронау æмæ уырыссагау кæсынæн.

ХУЫБИАТЫ Ларисæ

Патриотон хъомылад

Райгуырæн бæстæ уарзын

Нартыхъæуы сколайы патриотон хъомылад, Райгуырæн æххæст уарзондзинад гуырын кæнын, рæзгæ фæлтæры 'хсæн сæ парахат кæнынмæ стыр æргом здахынц ныхæстæй нæ, фæлæ хуыддагæй.

Джусойты Самирæ нырма фæндзæм къласы ахуыр кæны. Музейы равæрд экспонаттæ æмæ хъæуы историмæ баст æрмæджытæм кæсгæйæ, йæ рæзгæ зæрдæйы цы æнкъарæнтæ райгуыры, уыдон ныффыста гæххæттыл. Музеймæ бахизгæйæ, æрбацæуæдджы раз сæвæзæры, Фыдыбæстæйы Стыр хæсты рæстæг сæ хъæуы цы цаутæ цыдысты, уыдон дзураг стæнд. Уым сты, Нартыхъæу хъахъæнгæйæ, дард 1942 азы зæнгимæ тохы йæ цард чи ратта, уыдон хуызыстытæ – ис дзы 200 мыггаджы. Хъæу хъахъæнджыты тыххæй информаци сæмбырд кæнын дæсгай азтæ ацъд. Сгарæн куыст райдыдта æвæдждауы хæстæджыты фыстæджытæй, цыдысты сæм Советон Цæдисы алы кæрæттæй. Абоны онг сæ цæсты гагуййау хъахъæнгæйæ. Ацы рæнхъытæ фысы Самирæ: «Мæ къухтæм райстон, рæстæгæй чи фæбуыр, уыцы фыстæг. Æрбарвыстой йæ Казахстанæй. Курынц, сæ лæппу кæм ныгæд ис, уый ссарын. Фæстаг фыстæг ма хъæуæй арвыста хæстон. Уыцы къондæртæй систон иннæтæ дæр. Уыдон кæсгæйæ, бамбæрстон, кæй йæ ссардой, уый. Не скола æмæ хæстæны бинонты 'хсæн равæрддысты хæлар ахастдзындæгтæ.

Мæнæ ма иу фыстæг. Æрбацыд Гуырдзыйæ. Курынц дзы сæ æвæрдæгæй фæсæфæг хæстæджы ссарын. Ацы фыстæг та Украинæйæ у, иннæтæ – Дагестанæй, Дард Скæсæнæй, Хакасийæ... Кæцæй не 'рбарвитой фыстæджытæ баххуыс кæнын курдиатимæ! Уæд не сколайы ахуырдаутæ сæ ахуыргæнæг Цехтыты Фæуæзимæ сæ арфæйаг архайды фæрцы агуырдой æмæ ссардой салдæтæй бирæты ингæнтæ. Бæрæг сæ кодтой сыгæ хъæуты дæр.

Нартыхъæуы Дзалты Фæуæйы тыххæй мæ хицæнæй фæнды зæгъын. Фарастандзыд чызг йæ фыд Дзыбыртæн, цæфтæй чи сыздæхт тохы быдырæй, уыцы хæстонæн æххуыс кодта мард салдæтты ныгæнын. Мæ зæрдæмæ йæ арф айстон уыцы цау. Фæуæйæн

фæндаг амонын нæ хуыд, йæ цæссыг рустыл уад, афтæмæй сæ ласта бæхуæрдон. Уыдæттæ кæсгæйæ, æз дæр мæ цæссыг нал баурæдтон. Мах, не сколайы ахуырдаутæ, зилæм Æфсымæрон ингæнмæ, йæ цард чи ратта, нæ хъæуæм фашистты чи не 'рбауагъта, уыдон нæ зæрдæдыл дарæм.

Музейы иннæ стæнд – Нартыхъæуы Фыдыбæстæйы Стыр хæстæмæ чи ахидæ, уыдон номыл. Алчи дæр сæ у хицæн ныхасы аккаг. Мæ зæрдæй æрлæууыд зарæг «На безымянной высоте». Æстдæс лæппуйæ ма баззад æрмæст æртæ, се 'хсæн уыд нæ хъæуæгæ Кæсæбиты Тæтæри. Бархионæй хæстæмæ чи ацъд, уыцы хуыддæгæ новосибирскаг лæппутимæ æстдæсæй æрлæууыдысты дыууæсæдæ немæцджы ныхмæ Æнæном обауыл. Зарæг райвтой ирон æвæдждауы, куы йæм фæхъусын, уæд мæм афтæ фæкæсы, цыма, Тæтæриимæ уæхски уæхск чи хæвцъ, уыдон дæр хиуæттæ сты нæ хъæуæн.

Хæсты рæстæг фыстæджытæ уæлдай зынаргъ уыдысты салдаты хиуæттæн. Иу иннæйы фæдыл сæ халын, æмæ мæ цæстыл ауайы ахæм ныв: бадзырдытæ салдат æмæ цæттæ кæны йæ хъæуæм фыстæг. Йæ цæсгомыл куы мидбылхудт фæзыны, куы та – сагъæс... Йæ хъæуæм кæд знаг æрбахæстæг, цы хабæрттæ исынц йæ хъæуæбæстæ хæсты быдырæй?.. Алы

хæстон бон, алы салдаты цард дæр хæстæгдæр кодта Уæлахиз. Уыдон зæрдыл дарын у нæ хæс. Хæсты фæстæ азты сгарæн куысты фæрцы бирæ цаутæ сбæрæг сты. Сколадауы абоны фæлтæр хуымæ зоной нæ бæстæйы истори, зоной, кæй фæдонтæ стæм, уый. Уый æххуыс уыдзæн фидæнмæ ныфсджынæй кæсынæн.

ФÆРНИАТЫ Мæдинæ, Нартыхъæуы сколайы ирон æвæдждауы ахуыргæнæг, авторы ист къам

Не 'мдугонтæ

Удуæлдай фæллой

Æнæхин патриотизмы æмæ адæймагдзинады æвдисæныл банымайен кæй цардвæндаг ис, Цæгат Ирыстоны Парламенты Сæрдар ТУСКЪАТЫ Таймуразын уыд хъуыддагжы фембæлд нæ республикæйы царæг ахам сылгоймаг БИТАРТЫ-ПЛИТЫ Харитоны чызг Замирайма.

рам уыд æфсæддон тæхæг, архайдта Финляндийы ныхмæ хæсты дæр. Иннæ æфсымæртæ Хъазыбег, Ефим æмæ Гаврил хæсты быдырæй æрбаздæхтысты уæззау цæфтæй.

дон службæгæнджытыл кæй аудыс, уыдæттæй дæхи æвдисыс зæрдæхæлар адæймагæй. Не 'хсæнад кæуыл æнцайы, дæ зæрдæхæлардзинад æмæ удуæлдай фæллой банымайен ис ахам бындырыл, – загъта Парламенты Сæрдар.

Дыууадæс сывæллонны кæм хъомыл кодтой, Замирай райгуырд 1935 азы ахам хуссарыстойнаг бинонты 'хсæн. Дзæвгар рæстæг сылгоймаг зæхху-сæгæй бафыдæбон кодта Дуарыкхæуы, Хурыкхæуæ æмæ Æрхонкæйы колхозы. Замирай йæ мойимæ иумæ схъомыл кодтой

фондз фæллойуарзæг, Райгуырдон бæстæйыл æну-вуд сывæллоны. Фыдыбæстæйы стыр хæст Плиты бинонты царды ахсы сæрмагонд бынаты. Фашизмæй дунейы адæмты хъахъæнгæйæ, Замирайы цыппар æфсымæры архайдтой хæсты. Æфсымæрты хистæр Ав-

– Хæстæй мæ цыппар лæппуйы сæрагасæй кæй æрбаздæхтысты, уымæй æз мæхи нымайын дунейы æппæтæй амонджындæр адæймагыл, зæгъгæ, мæ фид-иу æфтæ дзырдта, – мысы Замирай.

Битарты бинонтæ дæр фашизмы ныхмæ хæстыдысты. Замирайы фи-

магонд æфсæддон опера-ци цы бон райдыдта, уыцы бонæй фæстæмæ Замирай фронтæн æппæт гæнæнтæй æххуыс кæны: æфсæддонтæн хъарм цын-датæ бийы, стæй сын йæ пенсийы хай радих кæны.

– Де фсымæрты хъæб-батырдзинад дæ рох кæй нæу æмæ ныры æфсæд-

Социалон фондæй

Иураæстæггон фиддонтæ

Фарон 2800 цагатирыстойнаг бинонтæй фылдæр сывæллоны райгуырды, кæнæ йæ хъомыл кæнынмæ райсыны рæстæг систы иураæстæгон фиддонты хи-цæуттæ. Бæстæйы Социалон фонды цагатирыстой-наг хайад ацы хъуыддагæн рахай кодта 75,6 милуан сомы.

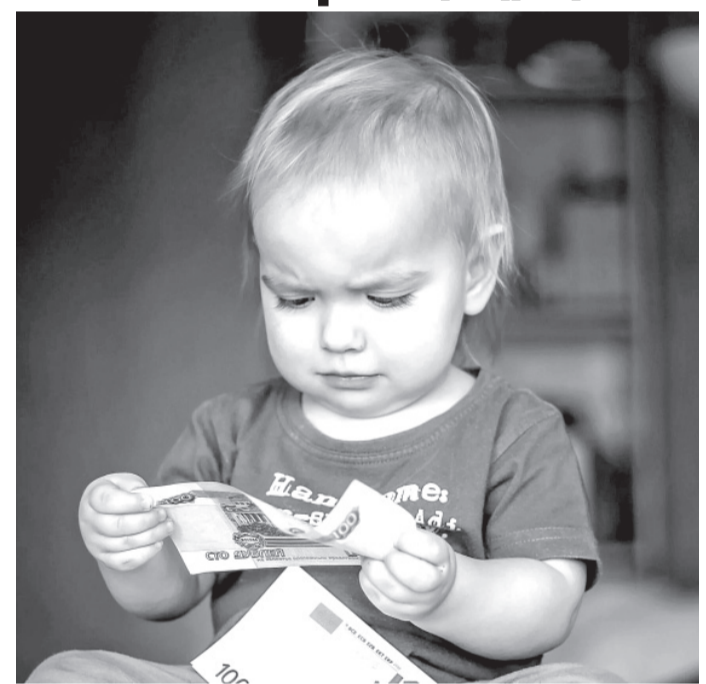
Иураæстæгон пособи æвæрыны рæстæг бинон-ты исбонны уавæр æмæ се-фтиæгты бæрц нæ нымай-ынд. Пособи райсыны бар ис кустæг æмæ нæу-сæг ныййарджытæм. Арха-йæг законмæ гæсгæ, ма-териалон æххуыс раттын æмбæллы æвджидгæн-джытæ æмæ сывæллоны хъомыл кæнынмæ райсæг адæймагтæн дæр.

Ацы азы 1 февралæй фæстæмæ 5,6 проценты кæуыл бафтыдтой, ныр-тæккæ пособиы уыцы бæрц у 28450 сомы. Би-

нонтæн уыцы-иу рæстæг цалдæр сывæллоны куы райгуыры, уæд пособи фи-дынц сабитæй алкæмæн дæр.

Кустæг адæмæн пособи сæвæрынц практикон уа-гæй (ома, ныййарджытыл курдиат æрвитыны хæс æвæрд нæ вæййы), ЗАГС æмæ куыстдæттæгæй бæ-рæггæнæнтæ райсыны бо-нæй 10 бонны æмгъуыдмæ.

Дыууæ ныййарæджы дæр кæлд нæ кустынд, уæд фиддони фæдыл курдиат барвитын хъæуы Социал-лон фонды республикон

хайады клиентон службæ-мæ, науæд та – портал «Госуслуги»-йы фæрцы. Ацы хъуыддаг баххæст кæ-нын æмбæллы сывæллоны райгуырды бонæй 6 мæйы æмгъуыдмæ. Пособи сæ-вæрыны тыххæй уынаффæ дæр рахæссынц 10 кустæг бонмæ.

Уæрæсейы Социалон фонды иумæйаг контакт-центр: **8-800-100-00-01** (телефонæй фæдзурæн ис лæвар; регионалон хайады куысты фæтк: **кыуырисæ-рæй цыппарæммæ – 9 сахатæй 18 сахаты онг, майрæммæ та – 9 са-хатæй 16 сахаты æмæ 45 минуты онг).**

УФ-йы Социалон фонды цагатирыстойнаг хайады пресс-службæ

Хъахъæнæн-дзыллон мæйон

Нæ бæстæйыл – æнувыд

Рæзгæ фæлтæримæ кустын, арф зонддзинадтæ сын дæттын, Фыдыбæстæйыл æнувыд уæвын сæ ахуыр кæ-нын арфæйаг хъуыддаг. Ууыл зæрднæгæй архайынд ахуырады къабызы куджытæ. Уыдонны фарсæ кад-дæриддæр æрбалæууынд æхсæнадон организациты ми-нæвæрттæ, бынагтон хиуынаффæйады специалисттæ.

Хъахъæнæн-дзыллон мæйоны фæлгæты æр-æд-жы лæгдзинады урок ацыд Комсомольскы астæуккаг-скъолайы. Кадджын уызд-жы уыдысты Кировы районы ветеранты уынаффæдоны сæрдар **Бедойты Феликс** æмæ «Аланты Ныхас»-ы

районы хайады уынаффæдо-ны сæрдар **Къубалты Сол-тан**. Раст зæгъгæйæ, ацы ахуырадон уагдоны æфсæд-дон-патриотон хъомылады куыст бæрзонд æмвæзæ-дыл ис. Ууыл зæрднæгæй кустынд директор **Кобе-сты Маринæ** (историйы

ахуыргæнæг), йæ хæдидæг **Хъуылымбегты Ритæ**, иннæ ахуыргæнджытæ. Фæлæ ног адæймагты фæ-зынд, уыдонны раныхæстæг кæвæртты зæрдæты гуырын кæнынц ног æнкъарæнтæ, арфæйаг миниджытæ.

– Махæн нæ иумæйаг сæйраг хæс у, цæмæй рæз-гæ фæлтæр æнувыд уой Фыдыбæстæйыл, рæстудæй йæ уарзгæйæ, зоной æмæ арг кæной Райгуырдон бæстæйы историйæн, – дзырдта Къубалты Солтан. Уый фæстæ кадджын

тырдзинады традицитæ сæ бынаты кæй уыдысты, кæй цардысты сæ зонд æмæ зæрдæты.

Фыдыбæстæйы стыр хæсты архайæг, фыссæг Илья Эренбург æфтæ сид-ти Кавказ хъахъæнджы-тæм: «...уæ къуы айдаг нефт, айдаг хуызæххытæ не сты – уæ къуы ис нæ зæххы сæрибардзинад. Сых фрицтæн стондзыстут сæ зыд дæмбытæ Кавка-зы сæрвæлтау! Райгуырдон бæстæйы сæрвæлтау! Сæ-рибары сæрвæлтау!...»

– Ленинград æмæ Кавка-зæй дарддæр карз хæстытæ цыдис Сталингады бинмæ, Курскы къæлæты, Прибал-тикæйы, Германы зæххыл, – дзырдтой æхсæнадон организациты миновæрттæ. Æмæ кæмдæриддæр сыхæфсæддонтæ, уыдон-мæ ирыстойнагтæ дæр, æв-дыстой æнæбасæттондзи-над, Райгуырдон бæстæйыл иузæрдиондзинад. Дæнцæг-гæн æрхастой Кировы райо-нæй рæцæуæг Советон Цæ-дисы Хъæбатыртæ Карсанты Хъазыбеджы, Милдзыты Хадзымырзæйы, Александр Бондары, Моргаты Бекы, сæдæгæй хæстонты, къæ-цтытæ хорзæхгонд æрцыдысты паддзахадон хæриуджытæй сæ лæгдзинады тыххæй.

Тынг лæмбынæг хъуыстой сколадауæг хистæрты ны-хасмæ. Æмæ уырынаг у, ныры рæзгæ фæлтæр фы-дæлты фарн æмæ кад дард-дæр кæй ахæсдысты, уый. Нæ адæмты басæттын ни-куы никæй бон бацы. Уымæн ма иу хатт ирд æвдисæн у сæрмагонд æфсæддон опе-рацийы архайджыты хъæба-тырдзинад.

КЪУБАЛТЫ АРКАДИ

Арфæ Алагиры районы мидхъуыддæгты хайады хицау, пьæлицæйы булкъон Тлаттаты Русланы фырт Аслæнбегæн

Зынарг Аслæнбег! Мидхъуыддæгты хайа-ды коллектив дын дæ юбилейы фæдыл зæр-диæг арфæ кæны!

Районы барадон фæтк хъахъæнны хъуыддагмæ аккаг æвæргæн кæй хæссыс, уый тыххæй дын адæм стыр кад кæнынц. Дæ дæсны разамындæй нæ хайады службæгæн-джытæ сæ куысты хæстæ æнаиппæй æххæст кæнынц, фæлтæрдджын разамонæджы ми-ниуджытæ дæм кæй ис, уымæй сæрыстыр стæм.

Нæ зæрдæ дын зæгъы фидар æнæнидзи-над æмæ æвдигдæг хæру, дæ куысты вазыг-джын хæстæ дарддæр дæр æнæхъуыццæйæ кувд æххæст кæной, æфтæ! Уадз æмæ дын алы бон дæр хæсса æхцондзинад, фæрныгдæг æмæ ног профессион æнтыстдзинæдтæ! Дæ иузæрдион хæлæрттæ æмæ бинонты цæст-уарзон æххуысæй хайджын у!

Арг дын кæнгæйæ, Алагиры районы мидхъуыддæгты хайады коллектив

Æмбырд

Ард бахордтой

Фыдыбæстæ хъахъæнджы бонны агъоммæ Цæгат Ирыстоны Мидхъуыддæгты министрады историйы музейы ацæуæг кадджын æмбырды рæстæг пьæлицæйы кустын райдайæг 15 лæшпу æмæ чызджы службæйы хæстæ æнаншæй æххæст кæнынæй ард бахордтой.

Дзыллон мадзала ар-хайдтой нæ регионы мид-хъуыддæгты министры хæдидæг, пьæлицæйы булкъон **Михаил Мильников**, барадхъахъæнджытæ куысты управленийы хица-уы хæдидæг, пьæлицæйы булкъон **Алексей Коновалов**, стæй Дзæуджыкхæуы мидхъуыддæгты хайады хицауытты хæдиджытæ.

æмæ пьæлицæйы ног куст-джыты раз ныхæсгæнæг Ми-хаил Мильников загъта: – Ардбахæрд нымад у мидхъуыддæгты оргæнтæм службæ кæнынмæ æрбацæ-уæг алы адæймаджы царды ахсджигдæр цауыл. Фы-дыбæстæ хъахъæнджыты алыхуызон фæлтæртæ чи иу кæны, ардбахæрд у уæ-

ты 'хсæн уыдысты ахам адæймагтæ дæр. Ацы адæ-мы сгухтдзинæдтæ рохгæ-нинаг не сты.

Ведомствæйы ветерантæ Иван Матаров æмæ Плиты Таймураз дæр пьæлицæйы ног кустджытæн раарфæ ко-дтой.

Ног барадхъахъæнджы-тæ ард бахордтой адæмы бартæ æмæ сæрибардзи-над хъахъæнны, стæй службæйы хæстæ æнаип-пæй æххæст кæнынæй. Пьæлицæйы ног кустджытæ иуы мад **Бæззаты Лолитæ** æрыгон барадхъахъæн-

Уымæй уæлдай, кадджын уызджытæ æхсæн уыдысты республикæйы Мидхъуыд-дæгты министрады Вете-ранты советы уæнг, мили-цæйы отставкайы булкъон **Иван Матаров**, Дзæуд-джыкхæуы мидхъуыддæг-ты управленийы Ветеранты советы сæрдар, милицæйы отставкайы майор **Плиты Таймураз**, Советы уæнг, милицæйы отставкайы булкъон **Рамазан Хепшиков** æмæ æрыгон барадхъахъ-æнджыты бинонæгтæ. Æмбырд байгомгæнæг

рæсейаг пьæлицæйы ахам рагон арфæйаг æгъдæут-тæй иу. Рагæй дæр адæмы, закон æмæ Фыдыбæстæ чи хъахъæдта, ардбахæрд нæ уыцы раздæры хъæба-тыр барадхъахъæнджыты номарæнныл нымад музейы дзæгъæлы не 'ххæст кæ-нæм. Фыдгæнджыты æмæ нæ Райгуырдон бæстæйы знæгты ныхмæ тох кæн-гæйæ, сæ цард нывондæн чи æрхаста, раздæры хъæ-батыр барадхъахъæнджы-

джытæн зæрднæг арфæтæг ракодта.

Дзыллон мадзала кæрон азæлыд Уæрæсейы паддза-хадон гимн, фæстæдæр та ног барадхъахъæнджытæн министрады историйы му-зейы залты сарæзтой ми-дисджын экскурси.

РЦИ-Аланийы Мидхъуыддæгты министрады пресс-службæ

Архайд

Ног донгуырæн къахынмæ бавнæлдтой

Рагон донисæнтæн сæ авналæнтæ кæй скъуынг сты, уымæ гæсгæ Алханчурты цæрджытæ донимæ æвæрынц тыхстдзинадтæ. Уыдæттæ нымайгæйæ, республикæйы **Доны хæдзарад бавнæлдта ног донисæн къахынмæ.**

Донисæнны хъомыс уыздæн сахатмæ доны 25 кубометры дæттын, йæ æр-фæн рауайдæн 180 ме-тры. Афтамæй Алханчурты цæрджытæ донхуаг нал уыдысты. Цæрæнуатон-коммуналон хæдзарады фæлварæн проекты арха-

гæйæ республикæйы **Доны хæдзарад** райста зæхх ны-хуынк кæнынны ифтонггарз. Нырмæ уал **Доны хæдза-рад** ног гуырдæтæ байгом кодта **Олгинскæйы**, **Æрхон-кæйы** станицæйы, **Хъыла-ры**, **Михайловскы** хъæуы цы аварцион донгуырæн уыд,

уымæ дæр базылдысты. Къора-Урсдоны рагон до-нгуырæнæй дон нал истой, ныр æй фæстæмæ снот ко-дтой.

Донæфсисады хыз рай-выны хъуыддæгтæм бав-нæлдтой, тагъд Комгæроны, Тарскæйы, æмæ Бесланæны доны хызтæ дæр байфа-дæттын стыр ивддзæгтæ.

Нæ уацхæссæг

Спортвон фидууэг

Уэззау атлетикæ

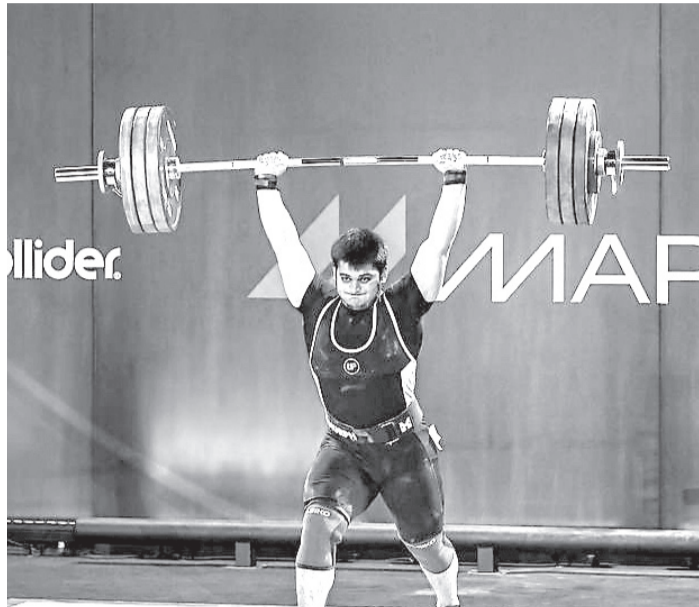
Нæ фæсивæдмæ – æхсæз хæрзиуæджы

Екатеринбургдæ 16-24 февралы уэззау атлетикæйæ цыдысты Уæрæсейы фыццаг бынат бацахсыныл ерыстæ фæсивæды дыууæ кары (16-18 æмæ 19-20-аздыд) 'хсæн.

Сæ бæрæггæнаентам гæсгæ æвзæрст цыдысты, Египет æмæ Колумбийы май æмæ июны цы дунеон ерыстæ цæудзæн, уыдон Уæрæсейы номмæй чи архайдзæн, уыцы лæппутæ æмæ чызджытæ.

Ирыстони уэззау атлетикæйы сколайы хъомылгæнинæгтæй дзы цы 'ртæ чызг æмæ 'ртæ лæппуы архайдтой, уыдон сæхи равдыстой хъомысджыней.

Нæ чызджытæй иу, Гаситы Элеонорæ, 18-аздыд кары равдыста хорз цæттæдзинад æмæ рамбылдта 1-аг бынат, 55 кг уæзы ерысгæнгæйæ.

БАГАТЫ Алыксандр

Уæрæсейы сгухт тренер Золоиты Хъазыбеджы хъомылгæнинаг Теблоты Данæ дæр. Уый ацы кары (19-20-аздыд), +87 кг онг уæзы, дыууæ хуызы саста 227 кг (106+121) æмæ бацахста 1-аг бынат.

Сæран архайд кодтой нæ лæппутæ дæр. 16-18-аздыд лæппуты ерысты архайдтой Мирон Меладзæ (тренер – Гаситы Руслан) æмæ Багаты Алык-

сандр (тренер – Кæсæбиты Алыксандр). Мирон Меладзæ 89 кг онг уæзы тынг хæстæг уыд

банымайын хъæуы хорз æнтыстыл. 96 кг онг уæзы æнæрæдигæ уыди Багаты Алыксандр. Уый дыууæ хуызы саста 326 (145+181) æмæ зынгæ раздæр фæци йæ ныхмæлæуджытæй.

19-20-аздыд атлетты ерысты фæстæг бон, 24 февралы, архайдта Гаджиты Баграт. Уæззаутæ исны фыццаг хуызæй йын бантыст йæ ныхмæлæуджытæй æппæты фылдæр сисын 153 кг.

Дыккаг хуызы ерысты Баграт йæ риуæй сыхсуыста 178 кг æмæ дыууæ хуызы æрæмбырд кодта 331 кг. Йæ сæйраг ныхмæлæуджытæ Арсен Прошин кæд фыццаг хуызæй аст килограммы къаддæр саста (145 кг), уæддæр тырндæтæ уæлахизмæ, æмæ йын йæ риуæй сыхсойын бантыст 187 кг. Уый йын дыууæ хуызы ратта 232 кг, ома Багратæй 1 кг фылдæр, æмæ Арсен Прошин бацахста 1-аг бынат.

Афтæмæй, нæ фæсивæд рамбылдтой цыппар сыгъæрын æмæ дыууæ æвзист майданы. Æнæмæнг, Æппæтуæрæсеон ерысты уый у хорз æнтыстдзинадыл нымад.

БАСКАТЫ Уырымæг

Аивад

Комеди ногæй æвдисыни

Цæгат Ирыстони Тæбæхсауты Балойы номыл падзахадон академон театры сценæйы ногæй æвдисыни Саламты Къола æмæ Брыгъаты Зариф-фæйы пьесæмæ гæсгæ æвæрд комеди «Дыууæ чындзæхсæвы».

Фыццаг хатт Ирон театры сценæйы 1956 азы апрелы кæй равдыстой, уыцы спектакль театры репертуармæ хаудта фынддæс азæй фылдæры размæ дæр. Нырæккæ комедиийы режиссер у нæ республикæйы адæмон артист Битарты Алыксандр.

Къостайы ратардта хæдзæрæй. Фæлæ æрæджы хистæр хомæ дæр уарзондзинады æнкъарæнтæ сæвæрдздысты.

ахæм æмбырд арæст æрцæд спектаклы фæуыд фæстæг театрма бацæуæн уаты. Аивадурæдзжытæмæ фембæлды архайдтой театры аивадон размонæг Уалыты Гиви, театры директор Дудайты Чермен, режиссер-æвæрæг Битарты Алыксандр, стай сæйраг рольтæ ахъазæг артисттæ.

– Амæй размæ æз хъыздтæн «Дыууæ чындзæхсæвы» дзыллон сценæты, ныр та дæн ацы режиссер-æвæрæг. Театрдзауты хуызæн «Дыууæ чындзæхсæвы» райдианмæ иу æхсызгонæй æнхъæлмæ кастæн. Таурæгъон артисттимæ иумæ рольтæ кувд хъазыдыстæм, уый Уалыты Гиви æмæ æз ныр дæр хуыды кæнæм. Сосланы роль хъазæг Фидараты Альберт уарзондзинады æнкъарæнтæ кувд дæсны æргом кодта, уый мæ ныр дæр рох нæу. Нæ 'рыгон актертæ дæр се 'нкъарæнтæ цæмæй арæхстджынкæй æвдисой, ууыл сæ ахуыр кодтон. Афæдзæй фылдæры размæ спектакль бацæттæ кæныны фæнд скодтон. Мæ фæндон театры аивадон размонæгæн кувд æргом кодтон, уæд дзы разый дзуапп райстон æмæ кувстæм бавнæлдтон, – зæгъы Битарты-фырт.

– Ивгъуыд æнусы æхсайæм азты нæ театр «Дыууæ чындзæхсæвы» кувд æвдыста, уый ма хуыды кæнын. Ногæвæрд спектакль фенынмæ æхсызгонæй æрбацыдтæн. Актерты æвзыгъд хъазтæй райгонд дæн. Театры коллектив раздæры фæлтæртæ дæсныдзинад дарддæр хæццæ кæны, – зæгъы нæ республикæйы зындгонд актер æмæ журналист Баскаты Уырымæг.

ТЕДЕТЫ Хъазыбег

комедиийы райдайæнмæ æнхъæлмæ кæсынц æхсызгонæй. Хистæр Уарзетæ у хивæнд, тæргайгæнаг чызг, кæстæр Ацырухс

та институтмæ ахуыр кæнынмæ бацæуыны фæнд скодта. Ацырухсы сусæгæй чи уарзы, Уарзетæ уыцы æрыгон ахуыргæнæг

Театрдзаутæн «Дыууæ чындзæхсæвы» актертимæ æмæ спектакль бацæттæгæнæг адæмимæ комкоммæ угæй аныхас кæныны фадат кæм уыд,

КОЛЫТЫ В.О.

Йæ царды 68-æм азыл цæрын-хъуагæй амард зындгонд поэт, прозаик æмæ тæлмацгæнæг Колыты Оледжы Фырт Витали.

Колыты Оледжы фырт Витали райгуырд 1959 азы тьянджы мейы 1-аг бон Хъæрæсе-Черкесы автономон облæсты Хетæгкаты Къостайы хъæуы. Кæстæр кълæсты ма куы ахуыр кодта, уæд йæ ныййарæг мадимæ ралыгъдысты Цæгат Ирыстонмæ æмæ æрцардысты Æрæфы районы Æхсарысæры. Астæуккаг сколайы фæстæг ахуыр кæнынмæ бацæд ЦИПУ-йы филологон факультеты уырыссаг-ирон хайдмæ æмæ йæ æнтыстджынкæй каст фæзис 1982 азы.

Уый фæстæг куыста ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуыргæнæгæй Горæтгæрон районы Камбилевкæйы астæуккаг сколайы. 1984-1990 азы уыд Горæтгæрон районы газет «Ленины тырыса»-йы тæлмацгæнæг, бæрзон нымæрддары æххуысгæнæг. 1991 азæй йæ амæлæты онг æнувыд фæллоу кодта литературон-аивадон, æхсæнадон-политикон журнал «Æрæфы», раздæр – бæрзон нымæрддарæй, уый фæстæг та – сæйраг редакторы хæдивæгæй.

Колыты Виталийы фыццаг æмдзæвгæтæ мыхуыргонд æрхыдысты Æрæфы районы газет «Лени-

ноны». 1979 æмæ 1986 азы йæ 'мдзæвгæтæ рацыдысты æрыгон поэтты иумæйаг æмбырдгондты «Суд, ме стьальи» æмæ «Æмзæл зарæг»-ы. Йæ фыццаг хицæн æмбырдгонд «Уаза» рухс федта 1991 азы. Уый фыста иу иннæйы фæддæр Чыныгкæсджыты зæрдæвæл сæмбæлдысты йæ иннæ чингуытæ: «Сæхолæ», «Мæ царди нивæ», «Зæрдæмбалæ», «Дæ армитъæнæнтæ», «Зæрддагонтæ» æмæ æндæртæ.

Уымæй уæлдай, Колыты Витали йæхи равдыста дæсны тæлмацгæнæгæй дæр. Йæ мадæлон æвзагмæ раивта Фет, Есенин, Цæгалты Георги, Гатуты Дзахо, Цæгалты Ва-

сили æмæ иннæты уацмыстæ. Дыгурон драмон театран дæр раивта дæс пьесæйæ фылдæр. Уыдон иууылдæр æвæрд æрхыдысты национал сценæйы. Зындгонд уыд литературон критикæй. Йæ уацты мидæг лæмбынæг равзæрста Багъæраты Созыры, Тетцойты Таймуразы, Малиты Васойы, Сабайты Сулейманы, Хохойты Энверы, Хæмыцаты Морисы æмæ æндæртæ. Колыты-фырт фæсгухт чыныгъадзыны куысты дæр. Фынддæс чыныгъæй фылдæрæн уыд разныхас æмæ фæсныхасы автор дыгурон æвзагыл.

Колыты Витали кæд уэззау сæкæрнизæй хъæрыздта, уæддæр йæ фæстæг сахаты онг нæ нууагъта ие сфæлдыстадон кувст. Æххуыс кодта кæстæр фысджытæн сæ уацмыстæ уадзынмæ. Кæддæриддæр цæстуарзон, уæздан, фæлмæнæндæдæ, хæдæфсарм, цæттæ уыд адæмæн уынафæг æмæ хуыддæгæй бахуыс кæнынмæ. Ахæмæй баззайдзæн Колыты Оледжы фырт Витали, чи йæ зыдта, уыдон зæрдæтæй.

Цæгат Ирыстони Фысджыты цæдис, журналтæ «Мах дуг», «Ирæф», «Дарьял», «Ногдзау», газеттæ «Рæстдзинад», «Северная Осетия», «Дигора» æмæ «Слова»-йы редацитæ

Бæрæгбон

Дзырд – фарны хъуыддаг

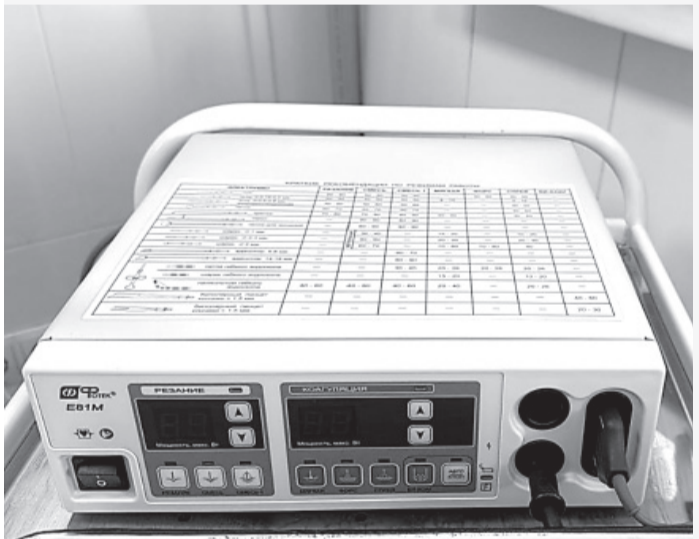
Мадæлон æвзаджы дунеон бонæ Хетæгкаты Къостайы номыл Ирон литературæйы музейы уыд поэзийы изæр «Дзырд – фарны хъуыддаг». Йæ саразыныл баархайдтой: Национ науон библиотекæйы историийы музейы сæргълаууæг, РЦИ-Аланийы культурæйы сгухт къусæг ЦОРИТЫ Альбина, библиотекæйы хайады сæргълаууæг, РЦИ-Аланийы адæмон поэт, нæ республикæйы культурæйы сгухт къусæг, фысæг, журналист, публицист, тæлмацгæнæг Наталья КЪЛИЧЕНКО æмæ ацы рæнхъыты автор. Архайдтой ма дзы Дзæуджыхъæуы Бутаты Хъазыбеджы номыл 24 астæуккаг сколайы ахуыргæнинæгтæ.

Мадæлон æвзаг зонны кувд ахсджиаг у. Йæмæ баст бæрæгбонæн цы мидисджын истори ис. Уый тыххæй фæсивæдæн бæлвырд радзырдтой – Наталья Куличенко æмæ Цориты Альбина. Сколæдзаутæ æмæ литературон изæр саразджытæ Альбина æмæ Наталья бакастысты ирон æмæ уырыссаг æвзæгтыл мадæлон æвзаджы тыххæй фыст уырыссаг æмæ ирон поэтты æмдзæвгæтæ. Литературон изæр амыдта æмæ фæсивæдæн музейы экспонатты тыххæй бæлвырд радзырдта ацы рæнхъыты автор.

ГАСАНТЫ Валери, Дзæуджыхъæуы Хетæгкаты КЪОСТАЙЫ номыл Ирон литературæйы музейы хистæр зонæдон къусæг

Арфа

Дзæуджыхъæуы 1-æм поликлиникæйы коллектив зæрдæбынæй бузныг зæгъы технологон центр «Баспик»-ы генералон директор Хъулаты Сосланæн, низтæ раиртасыны нырыккон аппарат «Фотек» сын кæй балгæвар кодта, уый тыххæй.

Афтæ зæгъæн ис, æмæ нырмæ Ирыстони ахæм æвæддзæуы аппарат нæма уыд. Йæ авналæнтæ сты уæрæх. Уый фæрцы сылгоймæгтæ фервæздысты алыхуызон низтæй, æппæт хуыддæгтæ æнæ рывæст æмæ æнæ фæстиуджытæй конд цæудзысты. «Фотек»-ы руаджы сылгоймæджы æнæниздзинад йæ бынаты сбæддзæн, йæхи хуыздæр æнкъардзæн.

Зынаргъ Сослан, медицинæйы рæзмæгæ де стыр бавæрæны тыххæй – бузныг! Ныр нæ бон бауыдзæн дзæбæх кæныны нырыккон фæргæзæй сылгоймæджы низтимæ тох кæнын.

Дзæуджыхъæуы 1-æм поликлиникæйы коллектив

РЕКЛАМА, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

Цыппæрам хатт мыхуыры рацæд Цъгойты Хазбийы чыныг «Ирон царды æгъдæуттæ». Адæм та йыл æхсызгонæй сæмбæлдысты. Балхæнæн æй ис Мыхуыры хæдзæры дыккæгæм уæладзыджы, йæ аргъ – 500 сомы. Бæдзурын ис Тая Дорониномæ ахæм телефонтæй: 8-928-483-46-51; 25-92-72.

Металлоизделия, двери, ворота, навесы из лексана, покраска ворот. Тел.: 8-928-928-88-24.

Обслуживание колонок и котлов. Тел.: 8-961-821-90-88.

Оказываю услуги электрика качественно, надежно. Все виды работ с гарантией. Выезд и консультация бесплатно. Тел.: 8-918-702-00-82 (Казбек).

Номыры радзæвæг редактор – Хæмыцаты Морис. Дизайн: 1-аг фарсæн – Гуычъæты Зæринæ; 2-аг фарсæн – Халиты Изæ; 3-аг фарсæн – Рубайты Нелли. Корректортæ: 1-аг фарсæн – Рæмонты Алина; 2-аг фарсæн – Дзоцъиты Тамарæ; 3-аг фарсæн – Гаглоиты Наташæ; 4-æм фарсæн – Кæлхуты Фатимæ.

<p>"Рæстдзинад" цæуы къуыри 5 хатты Газет уадзы РЦИ-Аланийы Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникациты комитет. Газет регистрационд æрцæд Бастдзинады, информационнæ технологитæ æмæ дзыллон коммуникациты къабызы архайдмæ цæстларды федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы 2023 азы 10 октябры (регистрацион номыр ПИ № Ту 15-00162)</p>	<p>Сæйраг редактор ФИДАРАТЫ Юрий</p>	<p>Сæйраг редакторы исæн уат – 25-96-27. Сæйраг редакторы хæдивæг: Бутаты Эльзæ – 25-63-19. Бæрзон нымæрддар: Гапбаты Алетæ – 25-91-89. Сæрмагонд фарсты редактор: Сланты Аслан – 25-94-37. Шеф-редактортæ: Касаты Батрадз – 25-93-74, Абайты Эдуард – 25-99-33. Рауагъды редактор: Гæззаты Фатимæ – 25-96-16. Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ – 25-94-19. Уацхæсджытæ: Саутæты Тамилæ, Татъанæ Шеходанова (къамисæг) – 25-96-31, Баскаты Уырымæг – 25-91-88, Гукъаты Жаннæ – 25-96-50, Дедæгкаты Зелинæ – 25-94-57, Хъойбайты Галинæ – 25-90-54, Хæмыцаты Морис – 25-91-92, Хуыбаты Ларисæ – 25-96-31. Сайты редактор: Хозиты Дзæрæссæ – 25-90-54. Рекламæйы хайады сæргълаууæг: Бызыккаты Земфирæ – 25-67-03. Корректортæ – 25-93-36, компьютерон цех – 25-93-97.</p>	<p>Нæ газетæй ист æрмæгæй æндæр мыхуырон рауагъды пайдæгонд куы цæуа, уæд хъуамæ, æнæмæнг, бæрæггонд уа, "Рæстдзинад"-æй йæ кæй систой, уый. Фыстæджытæ, къуфыстытæ, къамтæ æмæ нытæн рæцины нæ дæттам, стай сæ автортæм дæр фæстæмæ нæ 'рвитæм. Газеты цы æрмæгæджытæ рацауа, уыдоныл бæрндинад хæссынц сæ автортæ. Рекламæ æмæ хуысгæнинæгты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхимæ бæрндинад нæ ис.</p>	<p>Редакци, рауагъд æмæ типографийы адрес: 362015, РЦИ-Алани, г. Дзæуджыхъæу, Къостайы проспект, 11. Мыхуыргонд цæуы акционерон æвзаг "Ирыстон-полиграфсервис"-ы</p>	<p>Офсетон мыхуыр 1.88 миллион сыфы. Газет цæуы къуыри фонд хатты. Индекс 53901. Тираж 2736. Заказ № 189. Мыхуырмæ хуыамæ фыст æрцæуа – 18.00. Мыхуырмæ фыст æрцæуа – 18.00. Email: rastdznad@mail.ru Сайт: www.rastdznad.ru</p>
--	---	--	--	--	--